

Mødet den 2. Novbr. 1911. (For lukkede Døre).

Fraværende: Jakob Jensen.

1. (J. Nr. 386—1911). Indstilling fra Sygehusudvalget om efter afholdt Licitation at overdrage Udførelsen af elektriske Belysningsanlæg i Køkken-, Vadskeri- og Administrationsbygningen paa **Marselisborg Hospital** til Kemp & Lauritzen for henholdsvis 750 Kr., 628 Kr. og 1030 Kr., i Desinfektionsbygningen til Bruun & Sørensen for 305 Kr. og i Ligkapellet til S. P. Johansen for 373 Kr.

Indstillingen vedtoges.

2. (J. Nr. 389—1911). Indstilling fra Sygehusudvalget om efter afholdt Licitation at overdrage Snedkerarbejdet til Pavillonen for epidemiske Sygdomme, Køkkenbygningen og Vadskeribygningen paa **Marselisborg Hospital** til Snedkermester Bilde, Grenaa, for henholdsvis 4893 Kr., 2604 Kr. og 1859 Kr. og til Administrationsbygningen til Snedkermester Adamsen, Kongsvang, for 4978 Kr.

Formanden forelagde Indstillingen.

Marinus Petersen oplyste, at Bilde fra Grenaa ikke var Snedker, men Tømrermester.

Skønt for at Bildes Bud paa de tre Bygninger var det laveste, vilde han derfor henstille, at Snedkerarbejdet blev overdraget til en indenbys Snedkermester.

Clemensen syntes ikke, det var rigtigt at lade hele Arbejdet gaa udenbys, saaledes som Udvalget indstillede, idet man kun vilde komme til at give en Ubetydelighed mere ved at vælge indenbys Mestre. Ved at lade hele Entreprisen gaa til indenbys Folk vilde Merudgiften blive ca. 1000 Kr., ved at lade de to største Arbejder blive her i Byen kun ca. 160 Kr. dyrere.

Simonsen anbefalede at lade det mest mulige af Arbejdet gaa til indenbys Mestre. Navnlig det at den lavestbydende paa de tre Arbejder var Tømrermester og ikke Snedkermester var en antagelig Grund til at gaa udenfor det laveste Bud. Taleren vilde i hvert Fald anbefale, at Arbejdet ved Administrationsbygningen ikke blevet overdraget til Adamsen i Kongsvang, der ikke svarede Skat til Byen, men til den næstlavestbydende, Mads Petersen, der kun var 27 Kr. dyrere end Adamsen.

Møller vilde selvfølgelig gerne være med til at lade det mest mulige af Kommunens Arbejde udføre af indenbys Folk, men maatte dog gøre opmærksom paa, at udenbys Mestre derved blev skræmmet fra at indgive Tilbud, og at man saa ved Lejlighed kunde komme til at betale for meget. Da Bilde fra Grenaa var Tømrer, kunde man i dette Tilfælde let komme udenom ham, men Adamsen fra Kongsvang var det ikke saa let at komme forbi.

Mikael Johansen glædede sig over de Herrer Simonsens og Marinus Petersens Udtalelser og haabede, at de Herrer i Fremtiden ligeledes

vilde være med til at faa saa meget som muligt af Byens Arbejde udført af Byens Folk, naar der ikke var større Forskel paa Priserne.

M o u s t e n kunde for sit Vedkommende godt gaa med til at overdrage Arbejdet ved Pavillonon for epidemiske Sygdomme og Administrationsbygningen til Mads Petersen, men vilde dernæst anse det for rigtigst, at Adamsen fik Arbejdet ved Køkken- og Vadskeribygningen.

N i e l s J e n s e n bemærkede, at det vilde være rigtigt, om man havde en bestemt Regel at gaa efter ved Licitationer, hvor der var Tilbud fra baade inden- og udenbys Folk. Udenbys Tilbud skulde f. Eks. være mindst 5 % lavere for at blive antaget.

S i m o n s e n udtalte, at Hr. Mikael Johansens Bemærkninger ikke ramte ham. Slagtehusudvalget havde ikke altid indstillet de laveste Tilbud, men Hr. Johansen havde været med til at tvinge det til at tage det laveste.

M a r i n u s P e t e r s e n følte sig heller ikke truffet, da han altid gerne vilde være med til, at saa mange af Byens Arbejder som muligt blev udført af Byens Folk. Han foreslog, at hele Arbejdet blev givet til indenbys Mestre.

C h r i s t e n s e n sluttede sig til Hr. Moustens Forslag, i det han syntes, det vilde blive for dyrt at forkaste alle de udenbys Bud.

Det vedtoges at overdrage Arbejdet ved Pavillonon for epidemiske Sygdomme og ved Administrationsbygningen til Snedkermester M. Petersen, Aarhus, for henholdsvis 5220 Kr. og 5005 Kr. og ved Køkkenbygningen og Vadskeribygningen til Adamsen, Kongsvang, for henholdsvis 2722 Kr. og 2083 Kr.

3. (J. Nr. 391—1911). Indstilling fra Sygehusudvalget

angaaende Licitationsstilbud paa Glarmesterarbejdet til 3 Sygepavilloner, Administrations-, Køkken- og Vadskeribygning paa **Marselisborg Hospital**.

M o u s t e n meddelte, at der kun forelaa et Tilbud nemlig fra Glarmester Aarslev faa 3075 Kr., og at Udvalgets Flertal, Hr. Niels Jensen og Taleren, indstillede at antage det. Glarmesterforeningen havde tilskrevet Udvalget, at dens Medlemmer ikke vilde indgive Tilbud, hvis der blev taget mod Tilbud fra Aarslev, der var blevet ekskluderet af Foreningen. Ved Tilbudenes Aabning mødte Glarmesterforeningens Medlemmer med Tilbud, som de dog ikke vilde afgive, hvis Udvalget tog imod Tilbud fra Aarslev. Da Aarslev havde vist sig som en dygtig Glarmester, og hans Tilbud kun var 100 Kr. over Arkitektens Overslag, saa Udvalgets Flertal imidlertid ingen Anledning til ikke at modtage hans Tilbud.

J. C. P e t e r s e n havde i Udvalget indtaget et Særstandpunkt, fordi han vidste, at Kommunen ved at antage Aarslevs Tilbud vilde komme til at betale Omkostningerne ved den Krig, der for Tiden førtes indenfor Glarmesterfaget. Foreningens Bestemmelse om ikke at indgive Tilbud sammen med Aarslev var jo sikkert sivet ud, og Aarslev havde da rimeligvis ræsoneret som saa, at naar han blev alene om at give Tilbud, kunde han nok lukrere lidt ved Situationen. At denne Betragtning var rigtig, fremgik da ogsaa deraf, at Aarslevs Tilbud var over Arkitektens Overslag, der ellers for alle Hospitalets Entrepriser havde været ganske betydeligt over Tilbudene. Under disse Omstændigheder vilde Taleren derfor foreslaa, at Aarslevs Tilbud, som Taleren vidste var meget for dyrt, blev kasseret. Om man derefter skulde betragte Tilbudene fra Foreningens Medlemmer

som indgivne Tilbud, skulde Taleren ikke udtale sig om, men kun oplyse, at han havde dem med i forseget Konvolut.

Niels Jensen oplyste, at det var Licitationen angaaende Glarmesterarbejdet ved Slagtehuset, der laa bag hele denne Sag. Ved denne Licitation var Aarslevs Tilbud nemlig det laveste, og da Aarslev efter Foreningens Anmodning ikke vilde tage det tilbage, var han blevet ekskluderet af Foreningen, som derefter havde forlangt af Svendene, at de skulde gaa fra Aarslev, hvad de imidlertid havde vedtaget ikke at gøre. Hvis man kasserede Aarslevs Tilbud, vilde Kommunen for Fremtiden være udelukket fra at benytte Licitation ved Glasmesterarbejde.

Marinus Petersen hævdede, at Arkitektens Overslag ikke i alle Tilfælde var over Tilbudene. Ved denne Sag havde Glarmestrene ikke været saa kloge, som de burde været, idet de i Stedet for at konkurrere med Aarslev ved at ekskludere ham havde stillet ham frit overfor Kommunen og givet ham Chance for mulig at faa lidt mere, end han ellers vilde faa.

Mousten kunde nok indse, at der var en Mulighed for, at Aarslev havde sat sit Tilbud lidt op, naar han vidste, at han blev alene om at byde, men sandsynligvis havde de andre Mestre til Gengæld sat deres Tilbud ned for at faa Aarslev skubbet ud, og denne Fremgangmaade var ikke fair.

Simonsen gjorde gældende, at Byraadet ved at forkaste Aarslevs Tilbud vilde blande sig ind i en privat Strid, hvad det ingen Ret havde til. Hvis Aarslev var blevet ekskluderet af Glarmesterforeningen paa Grund af Licitation for Glarmesterarbejdet ved Slagtehuset, havde Foreningen optraadt højst mærkeligt, da der ikke derved syntes

at foreligge noget Grundlag for en Eksklusion. At lade Licitationen gaa om, vilde medføre altfor farlige Konsekvenser.

J. C. P e t e r s e n skulde indrømme, at det var en uklog Kampmaade, Glarmesterforeningen havde anvendt. Taleren tog i ingen Henseende Standpunkt for Foreningen, men saa kun paa, hvad der kunde være til Fordel for Kommunen, og Aarslevs Tilbud var betydeligt opskruet, fordi der ingen Konkurrence havde været. Det rigtigste vilde maaske være at udskrive ny Licitation. Den egentlige Grund til Aarslevs Eksklusion havde ikke været Licitationen ved Slagtehuset.

C h r i s t e n s e n ansaa det for vel farligt at udelukke en Mand fra Byens Arbejde, fordi han var ekskluderet af en Mesterforening. At Mestrene sendte deres Tilbud op i Byraadet og lod skinne igennem, at de var lavere end Aarslevs, tydede paa, at der muligvis var samarbejdet indenfor Foreningen angaaende Tilbudene, saaledes at Priserne var trykket ned for at vise, at Aarslevs Tilbud var for højt. Han anbefalede at antage Aarslevs Tilbud; under almindelige Forhold vilde de andre Mestre næppe have gaaet lavere.

C l e m e n s e n syntes, Udvalget burde undersøge Sagen nøjere. Hvis Aarslev var blevet ekskluderet paa Grund af hans Tilbud ved Slagtehuset, burde han have Arbejdet; men dette Forhold maatte først undersøges, da man ikke burde sidde en hel Stands Protest overhørig.

M i k a e l J o h a n s e n fandt det naturligt at tage Hensyn til Foreningens Medlemmers Tilbud, naar Hr. J. C. Petersens vidste, at Aarslevs Tilbud var for højt. Det rigtigste vilde være at udskrive en ny Licitation; vilde Mestrene saa ikke indgive Tilbud, blev det deres Sag.

Marinus Petersen vilde finde det heldigt, om Hr. J. C. Petersen vilde oplyse, hvor meget der kunde spares ved at tage Hensyn til Mestrenes Tilbud. Hvis Byen ved at antage Aarslevs Tilbud blev blokket, skyldes det den Maade, Mestrene havde lagt Sagen til Rette paa.

J. C. Petersen hævdede, at Mestrenes Tilbud ikke var lavet for Tilfældet, men var virkelige Konkurrencetilbud. Taleren havde laant dem hos Arkitekten. Han ønskede ikke at sige, hvor meget Aarslevs Tilbud var for højt, men kunde forsikre, at det var endog betydeligt for højt.

Mousten var bange for, at Mestrene havde sat deres Tilbud for Tilfældet. Det var muligt, at Aarslevs Tilbud var højere end de andre, men dermed var ikke givet, at det var for højt. Han anbefalede Indstillingen.

Det vedtoges at antage Aarslevs Tilbud.

4. (J. Nr. 390--1911). Indstilling fra Sygehusudvalget om efter afholdt Licitation at overdrage Blikkenslagerarbejdet ved Administrationsbygningen, Køkkenbygningen og Vadskeribygningen ved **Marselisborg Hospital** til henholdsvis J. Blitz for 1226 Kr., Peter Lund for 582 Kr. og Fr. Lund for 819 Kr.
5. (J. Nr. 10—1911). Valg af et Medlem til Kommissionen i Henhold til Lov af 19. April 1907 om Voldgift i **Twistigheder angaaende Handel med Husdyr** i Stedet for afdøde Dyrslæge Nielsen.

Udsattes.

6. (J. Nr. 14⁴—1911). Andragende fra Vognmand L. Larsen om **Fornyelse af Lejemaalet af Jordlod Nr. 41 i Oldjorden** til 1. Oktober 1913.

Bevilgedes overensstemmende med Markudvalgets Indstilling.

7. (J. Nr. 14⁵—1911). Andragende fra Gartner J.

Jensen om **Overdragelse af Lejemaalet af Jordlod Nr. 46 i Møllevangen** til Vognmand J. Nielsen, Fredens Torv 10.

Bevilgedes overensstemmende med Markudvalgets Indstilling.

8. (J. Nr. 18¹⁰—1911). Andragende fra Maskinpasser Jensen om **Fritagelse for Hundeafgift.**

Kunde ikke bevilges.

9. Andragender om **Fritagelse for Hundeafgift** fra
- a. (J. Nr. 18⁹—1911). Emanuel Andersen,
 - b. (J. Nr. 18⁸—1911). Enke Anne Sørensen,
 - c. (J. Nr. 18⁷—1911). M. Rasmussen,
 - d. (J. Nr. 18⁶—1911). Enke K. Jensen,
 - e. (J. Nr. 18⁵—1911). Enke Christensen,
 - f. (J. Nr. 18³—1911). Skomager Chr. Hansen og
 - g. (J. Nr. 18⁴—1911). Skrædder M. Mathiasen.

Bevilgedes.

10. (J. Nr. 395—1911). Fra Udvalget for Belysningsvæsenet forelaa følgende Indstilling vedrørende **Udvidelse af Elektricitetsværket:**

»Udvalget slutter sig til Direktørens Indstilling og indstiller til Byraadet, at Planlægningen af Elektricitetsværket paabegyndes straks uden Hensyn til den elektriske Bane fra Aarhus til Randers, idet Udvalget samtidig indstiller, at det i sin Tid afgivne Tilbud om Levering af Kraft for 7 Øre pr. KW. derved er bortfaldet.

Saaframt Byraadet slutter sig til ovenstaaende Indstilling, ønsker Udvalget Bemyndigelse til at fremkomme med Planer til den paatænkte Udvidelse.«

Belysningsdirektørens Indstilling var saalydende:

»I Henhold til de af Belysningsvæsenet fremsendte Driftsregnskaber var den største Strømstyrke, som Elektricitetsværket har afgivet til Lys og Motorer

1906	2420	Amp.	Tilvækst i %.
1907	2990	»	23,5
1908	3470	»	16,0
1909	3740	»	7,8
1910	4140	»	10,7

Det kan allerede nu forudses, at Værket i Aar vil komme op paa 4600 Amp. og i Aaret 1912 paa 5500 Amp., idet der til den normale aarlige Tilvækst maa lægges mindst 400 Amp. af Hensyn til de Krav, som de danske Statsbaner vil stille, naar de nye Værkstedbygninger tages i Brug. De nævnte 5500 Amp. til Lys og Motorer afgives fra Værket med en Spænding af ca. 250 Volt og vil derfor kræve en Maskinkraft paa 1380 Kilowatt. Hertil kommer den elektriske Sporvej, der kræver 135 KW., saaledes at det allerede nu kan forudses, at Elektricitetsværket ved Juletid 1912 skal kunne afgive 1515 KW.

Samtlige Maskiner paa Værket kan maksimalt yde 1540 KW., men endnu ugunstigere stiller Forholdene sig, naar der tages Hensyn til Værkets Kedelanlæg, der ikke uden en utilbørlig Overbelastning vil kunne forsyne samtlige Maskiner med Damp, naar disse alle er fuldt belastede.

Det vil derfor være uforsvarligt at gaa Julen 1912 i Møde, uden at Elektricitetsværket forinden er blevet udvidet, og da denne ikke kan foretages uden store Byggearbejder, og da tilmed Leveringen af en saa stor Maskine, som der her vil blive Tale om, normalt kræver 1. Aar, er det allerede paa højeste Tid, at Udvidelsen paabegyndes.

Da den nødvendige Udvidelse af Værket

imidlertid ikke kan projekteres, forinden Belysningsvæsenet ved, om Aarhus Kommune skal levere Kraft til den paatænkte elektriske Bane fra Aarhus til Randers, har Belysningsvæsenet rettet en Forespørgsel til Forretningsudvalget for Anlægget af den nævnte Bane med Anmodning om at faa et endeligt Svar, hvorefter der inden 30. Oktober er indgaaet Meddelelse om, at Forretningsudvalget endnu ikke ser sig i Stand til at afgive et saadant.

I Henhold til ovenstaaende maa Belysningsvæsenet anse det for paatrængende nødvendigt, at Udvidelsen af Elektricitetsværket paabegyndes, og det indstilles, at denne Udvidelse foretages uden Hensyn til den paatænkte elektriske Bane fra Aarhus til Randers«.

S a m u e l s e n forelagde Indstillingen og meddelte, at Udvalget forlængst havde anmodet Forretningsudvalget for den elektriske Bane om Besked først til den 1. Oktober, og da der til den Tid intet Svar var kommet, atter i 2 Skrivelser af 9. og 19. Oktober. Først den 31. Oktober havde man faaet Svar med Anmodning om at lade Tilbudet staa ved Magt til Eneretsbevillingen blev udstedt, hvilket formentlig vilde ske i den nærmeste Fremtid. Dagen efter havde Udvalget for Belysningsvæsenet holdt Ekstramøde om Sagen og paa dette have Direktøren bestemt udtalt, at man ikke kunde vente længere.

F o r m a n d e n kunde godt se, at det var nødvendigt for Udvalget at komme med den foreliggende Indstilling, saa han skulde ikke stille Forslag om at give yderlig Frist. Dog forekom Udvalgets Stilling ham noget overraskende derved, at Udvalget ikke syntes at ville drage Fordel af

det forøgede Strømforbrug, da det dog var givet, at jo mere Strøm, der brugtes, jo billigere kunde den fremstilles. Man maatte vel altsaa se den Mulighed i Øjnene, at der blev to Elektricitetsværker i Byen, som ganske vist ikke vilde komme til at konkurrere med hinanden. Det var blevet sagt Taleren, at det maaske kunde ordnes saaledes, at Byen kunde tage en Del af sit Forbrug fra det nye Værk.

M o u s t e n ønskede oplyst, for hvor lang Tid Udvalget mente den paatænkte Udvidelse tilstrækkelig.

M ø l l e r antog Udvidelsen for tilstrækkelig for flere Aar. Det var ikke blot det store Forbrug, men nok saa meget Værkets normale Belastning, der betingede den billigste Produktionspris. Det forekom ham ikke heldigt for en Kommune, der selv havde Elektricitetsværk, at komme ind paa at købe Strøm hos andre. Det maatte anses for absolut uforsvarligt at vente længere med at projektere Udvidelsen.

S a m u e l s e n vilde nødig være med til at lægge den elektriske Bane Hindringer i Vejen, men man havde jo ogsaa Forpligtelser overfor Byens egne Kunder. Udvidelsen vilde antagelig være tilstrækkelig for de første 5 Aar. Udvalget turde ikke tage Ansvar for en yderlig Udsættelse, men maaske var Koncessionen ogsaa i Orden, inden Planerne for Udvidelsen kunde komme frem.

M o u s t e n var ikke ganske klar over, om Byen var løst fra sit Tilbud, hvis man vedtog Indstillingen, eftersom der ikke var sat nogen Tidsfrist.

S a m u e l s e n spurgte Formanden, om Kommunen var løst fra Tilbudet ved at vedtage Indstillingen.

Formanden kunde ikke udtale sig derom med bindende Virkning, men troede dog ikke, der kunde blive Tale om Søgmaal eller lignende. Maaske var det en Fejl fra begge Sider, at der ikke var blevet sat en Tidsfrist.

Møller hævdede, at efter almindelig Koutume var et Tilbud annulleret, naar det blev taget tilbage, saafremt ingen Tid var sat.

Indstillingen vedtoges.

